

Willy Leufgen & Marianne van Lier

Vrij Spel voor Natuur en Kinderen

UITGEVERIJ JAN VAN ARKEL

ISBN 978 90 6224 470 6

© 2007, Willy Leufgen en
Marianne van Lier

Stichting Oase
Kloosterstraat 5a
6641 KW Beuningen
tel 024 6771974
info@stichtingoase.nl
www.stichtingoase.nl
zie ook www.springzaad.nl

omslagfoto voor Karim Muhyaddin
redactie Josien Stehouwer
vormgeving Karel Oosting
druk A-D druk

Gedrukt op Symbol Freelifa Satin FSC
(half kringloop-)papier.

Uitgeverij Jan van Arkel
Grifthoek 151, 3514 JK Utrecht
tel 030 2731 840
e-mail i-books@antenna.nl
www.antenna.nl/i-books
zie ook www.hetlaatstekindinhetbos.nl

Dit boek is mede mogelijk gemaakt
door een bijdrage van het ministerie van
Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

landbouw, natuur en
voedselkwaliteit

Inhoud

9 Inleiding

‘Vroeger had iedereen zo’n landje’

15 De tuin om de school
19 De schoolnatuurtuin
25 Springzaad
27 Meer schoolnatuurtuinen
31 PABO’s en Milieu-Educatieve Centra
33 Kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang
38 Natuurspeelbossen en kindervensen
45 Achtertuinen, onlandjes en veldjes
48 Maastricht, een integrale benadering

Schoolvoorbeelden Nederland

61 Jenaplanschool Dr. W.A. Visser ’t Hooft – Amsterdam-Osdorp
63 St. Jozefschool – Den Dungen
65 Vrije School De IJssel – Zutphen
67 Jac.P. Thijsseschool – Den Burg
68 Mgr. Terwindtschool – Groesbeek
73 De speelse natuurtuin van Een Slingertouw – Nijmegen
75 De tuinen van de PABO – Meppel
77 Het Educatief Erf van Hogeschool Edith Stein/Onderwijscentrum – Twente
78 Kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang NulVier – ’s-Hertogenbosch
80 Natuurspeelplaats buitenschoolse opvang De Marne – Amstelveen
84 De Speeldernis – Rotterdam
85 Het Veldje – Nijmegen
88 Natuurspeelplaats De Ruige Plaat – Hoogvliet

3

Avontuurlijk sepel en leren kent geen grenzen

- De vreugde van België**
- 93** *Vlaanderen*
- 96** St. Jan Berchmanscollege – Mol
- 97** Hertog Karel School – Wilssele-Putkapel
- 99** Freinetschool De Klimboom – Wezemaal
- Natuurbeleving Duitsland**
- 103** *Noordrijn-Westfalen*
- 105** Köllerholzschooll – Bochum-Oberdahlhausen
- 106** Natuurbelevingstuin van de BUND – Herten
- 109** *Berlijn*
- 111** Flämingschool
- 112** Basisschool An der Bäke
- 113** Kurt Tucholsky School
- 115** *Beieren*
- 118** Hyazinth-Wäckerle-School (vmbo) – Lauingen
- 119** School voor speciaal onderwijs – Schwabach
- 120** Basisschool en school voor vmbo – Dietenhofen
- 121** Kleuterschool St. Nikolaus – Notzing
- 123** *Freiburg*
- 124** Quartier Vauban
- 127** *Wat nog meer in Duitsland?*
- Pioniers in Zwitserland**
- 130** Ontmoetingsplek en natuurbelevingsruimte – Rothrist
- 132** Kleuterschool – Rechterswil
- 133** Kleuterschool Oberer Aareggweg – Bern
- Leren door landschappen Engeland**
- 137** *Engeland*
- 142** Coombes County Infant en Nursery School – Arborfield

4

Leven met natuur – leren over natuur

- 147** door Kees Both

5

Een koffertje vol beelden en ideeën

- 166** 1 – Plattegrond en een platte grond
- 170** 2 – Klim-boom
- 172** 3 – Gevelde boomreuzen
- 174** 4 – Groene klassiekers
- 176** 5 – Struikhuisjes en vogelbosjes
- 178** 6 – Hutten en holletjes
- 180** 7 – Vlotten en vlotjes
- 182** 8 – Water, bron van leven
- 184** 9 – Mooie bloemen!
- 186** 10 – Vrije vliegers
- 188** 11 – Huisje, boompje, beestje
- 190** 12 – Kruiden
- 192** 13 – Fruit
- 194** 14 – Moestuun
- 198** 15 – Broodjes bakken
- 200** 16 – Kringloop
- 203** 17 – Water, zand en stenen
- 206** 18 – Bouwen met leem
- 208** 19 – Spelen met de zwaartekracht
- 210** 20 – Toverstokken
- 214** 21 – Mozaïek
- 216** 22 – Kunst zinnig
- 218** 23 – Taal en teken
- 222** 24 – Toonkunsten
- 224** 25 – Amfitheater of buitenklas
- 226** 26 – Zitplekjes
- 228** 27 – Pad-vinderij
- 230** 28 – Groene grenzen en poorten
- 234** 29 – Een groen gebouw
- 236** 30 – Klein maar fijn
- 239** Uitdaging & veiligheid
- 242** Stappenplan
- 244** Financiering
- 249** Literatuur
- 251** Fotoverantwoording